

PÉCSI Dohánygyár

ÁRA:
2,30 Ft

XIX. ÉVFOLYAM, 3. SZÁM

A PÉCSI DOHÁNYGYÁR DOLGOZÓINAK LAPJA

1992. MÁRCIUS

Mark Jennings üdvözlete

A B. A. T. tulajdonos lett

Utóljára januári lapunkban adtunk hírt arról, hogy a gyárral kapcsolatos privátizáció milyen stádiumban van. Az abban közltekhez képest két nagyobb horderejű továbblépés történt, nevezetesen a Baranya Megyei Cégbíróság az 1992. február 28-i végzéssel végre bejegyezte a Pécsi Dohánygyár Kft.-t a cégjegyzékbe. Ezzel a cégbírósági bejegyzéssel megnyílt annak a lehetősége, hogy az Állami Vagyonügynökség a B. A. T.-val történt előzetes megállapodások alapján a társaságban levő részét eladja és ezáltal a B. A. T. mint tulajdonos bejőjön a Pécsi Dohánygyár Kft.-be. Ez 1992. március 6-án történt meg, tehát ezen időponttól kezdődően a B. A. T. a Pécsi Dohánygyár egyik tulajdonosa, és ugyanezen naptól kezdődően a másik tulajdonos a gyár kollektívája közösen és egyenként azok, akik a belső szabályzat szerint a dolgozói üzletrész-hányadra jogosultak lettek.

További jogi aktusok lebonyolítása után mondhatjuk majd el azt, hogy ezen időponttól a Pécsi Dohánygyár Kft. elnevezése majd B. A. T.-Pécsi Dohánygyár Kft. elnevezésre változik, és a tervezett törzstőkeemeléssel biztosítva lesz a tervezett fejlesztés megvalósítása.

A közös működés megkezdésére tekintettel az angol ügyvezető úr, Mark Jennings az alábbi üdvözlő nyilatkozatot adta:

A Pécsi Dohánygyár valamennyi dolgozójához!

Mint a B. A. T.-Pécsi Dohánygyár Korlátolt Felelősségű Társaság angol ügyvezetője, szeretettel üdvözölöm Önöket abból az alkalomból, hogy a hosszú ideig tartó, küzdelmes munkák után végre sikerült a B. A. T.-nak a Pécsi Dohánygyár Kft. döntő hányadát tulajdonosként megszerezni. Az külön öröm számomra, hogy másik tulajdonosként a dolgozók kollektíváját kell tekinteni, akik egy üzletrésszel szintén tulajdonosokká váltak a társaságban.

A jövőben a B. A. T. és Önök mint tulajdonosok fognak beszélni a társaság gazdálkodásába, és természetesen, ha sikerül nyereségesen működnünk, úgy minden év után a tulajdonosokat osztalék illeti meg majd. Ez az első két évben csak a dolgozói tulajdonosokat fogja megilletni, mivel a B. A. T. mint másik tulajdonos 2 évig lemond az osztalékról annak érdekében, hogy lehetőség szerint a tervezett korszerűsítések mihamarabb végrehajthatók legyenek. Úgy gondolom, a tulajdonosi szemlélet mindannyiunk számára azt a követelményt állítja, hogy a működés hatékonyságának és a társaság nyereséges működésének érdekében dolgozzunk, tegyünk meg mindent a költségek csökkentésére, és a lehetőség szerint legkisebbre szorítsuk le a veszteségeket.

Néhány gondolattal szeretném csak felleveníteni azokat a legfontosabb dolgokat, amikben még annak idején a B. A. T. és a Pécsi Dohánygyár Vállalati Tanácsa és vezetősége megállapodott:

Mint már láthatják is, a gyártógépek felújítására vonatkozó elkötelezettségünk kézzel fogható bizonyítéka, hogy itt, a gyár területén vannak az új PROTOS gyártógépek és a HPL csomagológépek, amelyek szerelése és beüzemelése folyamatosan történik. A közeljövőben kerül majd sor az előkészítés és a gyártás területén történő modern gépek beállítására. Ezen gépek üzemeléséhez a megfelelő személyzet továbbképzését biztosítani fogjuk, ez már ténylegesen el is kezdődött a Németországba és Finnországba küldött csoportokkal.

Vállalásaink tiszteletben tartását jelenti az is, hogy fenntartjuk ígéretünk szerint a foglalkoztatási szintet és mindent megteszünk a munkakörülmények fejlesztése érdekében. Ugyanez vonatkozik a működő szociális intézményekre is.

Feltett szándékunk, hogy Önöket a jövőben is folyamatosan tájékoztassuk a változásokról, ha lehet, már előzetesen vagy legalább azok folyamatában. Ennek érdekében tervezzük, hogy a gyári dolgozók lapja, amely lényeges információforrás marad, a lehetőség szerint jobb minőségű külalakúval jelenhessék meg.

Önöknek biztosan sok kérdése lesz a közeljövőben, ahogy a vállalat fejlődése történik. Kérem, ne a szóbeszédre hallgassanak, hanem kérdéseikkel forduljanak a közvetlen vezetőikhez, és mindaddig ne elégedjenek meg a válasszal, amíg az az Önök számára nem kielégítő.

Önök azt is látják, hogy nagyarányú munkálatok kezdődtek több területen annak érdekében, hogy az új, modernebb gazdálkodás feltételeinek megfelelő, új szervezeti változtatásokhoz kapcsolódó elhelyezési körülményeket biztosítani lehessen. Ezzel kapcsolatban is kérek minden érintettet, fogadja megértéssel az átmeneti nehézségeket, és azokat, ha lehet, türellemmel viselje el, hiszen reményeink szerint a munkálatok befejezése után kedvezőbb körülmények között tudják majd munkájukat folytatni.

A jövő közös céljainak megvalósítása érdekében minden dolgozótól kérem az aktív közreműködő támogatást, és további munkájukhoz kívánok jó egészséget!

Üdvözlettel:
Mark Jennings

Március 15. népünk nagy ünnepeinek egyike. Jelképévé vált ez minden olyan törekvésnek, amely a szabadság, függetlenség és a valódi demokrácia megteremtése érdekében született.

Emlékezve az 1848-as szabadságharcra, a magasztos célokért folytatott harcban elesett hősekre, talán ismét fogadalmat tehetnénk, hogy ma sem hátrálunk, nem adjuk fel a harcot egy jobb világ megteremtéséért, népünk boldogulásáért.

Ez mindannyiunk részéről óriási áldozatokat, türelmesebb egymásra figyelést, nagy erőfeszítést követel. Tiszteletünket múltunk dicső hősei iránt úgy róhatjuk le legméltóbban, ha a ma történelmének alakítását — képtelen szöveg — nem engedjük ki a kezünk közül.

A Pécsi Dohánygyár történetéből

I.

A két világháború és Pécs szerb megszállása alatti időkben a dohánygyár irattárának legnagyobb része elkallódott. Ennek következtében a gyár történetének leírása hiányos. Az egyes időszakokra a fellelt iratokból, valamint régi dolgozók, alkalmazottak elbeszélései alapján derült fény.

Az első frásos emlékeink 1906-ból valók. A helyi sajtóban cikk jelent meg egy Pécselt felépítendő dohánygyár szükségességéről. Ebben a cikkíró arról ír, hogy Pécs város iparának fejlesztésén kívül a város környékén termelt dohány felvásárlása is indokolja a tervezett beruházást. A gyár építésének megkezdése egész pontosan nem állapítható meg. Nagy valószínűséggel 1909 kora tavaszán kezdődött meg. Az építkezéseket Polacsek és Epstein okleveles mérnökök — építési vállalkozók végezték. Az 1909 májusában benyújtott építési számlák alapján az alábbi épületek készültek el:

1. Gyártási épület, 2. I. sz. raktárépület, 3. Igazgatósági épület, 4. Orvosi rendelő, 5. Kapuslak, 6. Kazánház, 7. Kerítés.

A költségek mintegy 440 000 koronára rúgtak. Ugyancsak ez idő tájban kellett felépülnie a dohányraktár mai épületének is. 1910–11 között készült el a kertészeti melegház, a sertés- és baromfiól, valamint a deszkaraktár. Az iparvágány 1936-ban épült meg. Ugyancsak ekkor készült el a férfi és női fürdőépület is. Kezdetben mindössze 20 fős munkaslétszám dolgozott 3 fős vezetéssel az élén.

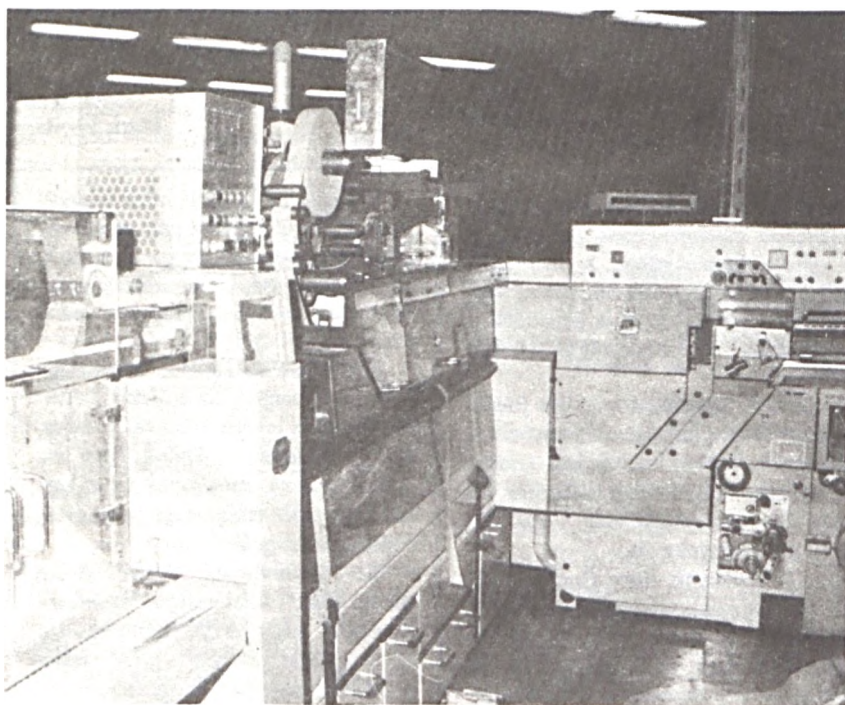
Talán érdemes megemlíteni a gyár első igazgatójának nevét, akit Schediwetz Györgynek hívtak. Akkortájt a munkaidő 7–17.30-ig tartott — tehát 10,5 órát kellett naponta dolgozni. Azazhogy mégsem, mert 1,5 órás ebéd-időt biztosítottak, ami kellő pihenést is biztosított (reggeli: 15 perc, géptisztítás: 15 perc).

A gyár tényleges működését 1912 tavaszán kezdte meg. Először pipadohánnyal, majd kézi szivarkagyártással, dobozkészítéssel. A létszám 1913-ban mintegy 440 fő volt. Az I. világháború alatt termékeinek választéka széles skálán mozgott. Gyártották itt a legfinomabb Magyar 100-as, Finom Török, legfinomabb Hercegovinai dohányokat, és Hölgy, Jenitge szopókás szivarkákat is.

1918 őztől, a szerb megszállás kezdetétől 1919 áprilisáig folytatta a gyár termelését. Ezt követően a szerbek egy politikai sztrájkra hivatkozva a gyárat leszerelték, és Szendrőbe (Szendrő) szállították. Nemcsak a gépparkot szerelték le, hanem az összes berendezési tárgyait, a nyersanyagot, sőt még a gőzfűtések radiátorait is. 1919–22 között a gyár kifosztva, üresen állt, és helyiségeit raktáraknak, lakóépületeknek használták. Csipkerózsika-álmából 1923-ban kezdett újra éledezni, amikor megkezdték a gyár újbóli rendbehozatalát és felszerelését.

G. S.

Új berendezések

Megkezdődött az első PROTOS 70 gépsor beüzemelési munkája. A berendezés várhatóan március végén megkezdí a VICEROY típusú cigaretta gyártását.

Határtalan minőség

A készülő új élelmiszertörvény tartogat majd számunkra újdonságokat, hiszen hatályos rendelkezéseket ír majd elő várhatóan a cigarettatermékekre egy ugyancsak kidolgozás alatt levő dohánytörvénnyel együttesen. Hogy ezenkívül még mivel is számolhatunk a jövőben, körvonalazza azt egy külföldi lapszemle rövid áttekintése.

Az előállító és forgalmazó minőségellenőrzési és gondossági kötelessége az élelmiszertörvényen kívül más jogszabályokban is rögzített. Ezért az előállítók és forgalmazók arra vannak kötelezve, hogy a nyersanyagot, a félkészterméket, a gépeket és eszközöket, a helyiségeket, a személyzetet, a csomagolást és a késztermékeket a legkülönbözőbb módon rendszeresen vizsgálják. Az eddigi hivatalos vélemény szerint az élelmiszerimport esetében általában nem ismerték el a külföldi bizonylatokat és kötelezővé tették az importált termékek ismételt vizsgálatát. Az Európai Közösség illetékes bizottsága azonban azt az álláspontot képviseli, hogy az ismételt és a Német Szövetségi Köztársaság élelmiszerjogi előírásainak megfelelő teljes körű vizsgálat olyan igényeket támaszt, hogy ezáltal a közösségen belüli kereskedelem akadályozása merülhet fel. Az előállító ország ellenőrzésének és minőségbiztosító rendszerének figyelmen kívül hagyása diszkrimináció mint a közösségen belüli kereskedelem akadályozása léphet fel. A Közös Piac csak akkor működhet, ha a tagországok ellenőrzéseit és bizonylatait kölcsönösen elismerik. Ilyen vizsgálatokra azonban természetesen gyanú esetén a jövőben is sor kerülhet. Így az egyes országok számára nagyon tanácsos olyan élelmiszerellenőrzési rendszert és gyakoriságot, valamint előállítói minőségbiztosító rendszereket kialakítani és működtetni, hogy a gyanú alapján elvégzendő vizsgálatok száma minimális legyen az importáló ország részéről.

Dr. Kiss Elemémé

Pécsi Dohánygyár

A Pécsi Dohánygyár dolgozóinak lapja
Szerkeszti a szerkesztőbizottság
Felelős szerkesztő:

dr. Simonné dr. Bernáth Erika

Kiadja az AS-B Kft. Baranya Megyei Irodája

Felelős kiadó: az irodavezető.

Előfizetési díj egy évre: 27,60 Ft

Készült a Temporg Kiszövetkezet nyomdájában

Felelős vezető: dr. Kállai Sándor

Tallózás a szakirodalomban

A dohánytermesztés alakulása a világ különböző kontinensein és országokban, valamint az európai volt szocialista országok és a Közös Piac országainak dohánytermesztést mutatói

1981–1990. években

A dohány vetésterületének alakulása:

A világ különböző országaiban 1990-ben (111 ország vizsgált adatai alapján) 4948 ezer ha-on természetkezelt dohányt. Ez 890,9 ezer ha-ral több, mint 10 évvel korábban és 75,4 ezer ha-ral több, mint az előző évben volt. Az elmúlt 10 évben 1982 és 1985-ben volt kiugróan magas a vetésterület, ami a ha-onkénti hozamok növekedésével együtt nagy termés betakarítását eredményezte. A felhalmozódott készletek miatt a vetésterületet 1985 után fokozatosan csökkenteni kellett, de nem olyan drasztikusan, mint ahogy az 1983. és 1984. években történt. A csökkenés után a korábbi évek nagy termőterületét is meghaladó, meglepően nagy területnövekedés következett be 1988 és 1990 években.

Az egyes kontinensek dohányvetésterületét vizsgálva megállapítható, hogy Európában a csökkenés útjára tovább folytatódott, és az előző évhez viszonyítva kevesebb volt a terület a dél-, észak- és közép-amerikai kontinensein is. Ázsiában a korábbi években megkezdődött területnövekedés 1990-ben is tovább folytatódott.

Az európai kontinensen továbbra is megtartotta vezető szerepét a dohánytermesztésben a Szovjetunió, Olaszország, Görögország, Bulgária. Az első három ország részesedése Európa összes dohányvetésterületéből 1990-ben 48,7%, a világ összes vetésterületéből pedig 5,6% volt. A Szovjetunió az elmúlt 10 évben 1984-ig fokozatosan növelte, majd ettől az időponttól kezdve csökkentette vetésterületét. Bulgária és Görögország is az évtized elejéhez viszonyítva területcsökkentést hajtott végre. Erőteljesen növelte viszont területét Olaszország. Magyarország 1981 óta mind kevesebb területen termelt dohányt, amely csökkenés már a hazai dohányellátást is veszélyezteti. Európában a dohány vetésterülete 1981–1986-ig nagyjából azonos szinten, 700 ezer ha körül mozgott, de az utóbbi években nagyobb mérvű csökkenés figyelhető meg.

Az afrikai kontinensen 1990-ben 338,3 ezer ha-on természetkezelt dohányt, 33,4 ezer ha-ral több területen, mint 1981-ben és 9,8 ezer ha-ral több, mint 1989-ben. A kontinens részesedése a világ összes vetésterületéből 1990-ben 6,8% volt. A három legnagyobb vetésterülettel rendelkező ország Malawi, Zimbabwe és a Dél-Afrikai Köztársaság, amelyeknek részesedése a kontinens összes dohányvetésterületéből 54,4%. A világ összes dohányvetésterületéből ez a három ország 3,7%-kal részesedik. Az afrikai dohányvetésterület az elmúlt tíz évben igen lassú növekedést mutat, és úgy tűnik, az évi vetésterület 330–340 ezer ha körül stabilizálódni fog.

Az amerikai kontinens részesedése a világ összes dohányvetésterületéből 1990-ben 16,5%, ami azonos az előző évével. A három legnagyobb vetésterülettel rendelkező ország Brazília, USA, Kuba, amelyek részesedése a kontinens összes vetésterületéből 1990-ben

76,9%, a világ összes dohányvetésterületéből pedig 12,7% volt. A vetésterület Brazíliában az előző évhez képest kis mértékben csökkent, míg az USA-ban az előző évekhez viszonyítva növekedés tapasztalható. Kubában az elmúlt évek csökkenő tendenciája után ismét növekedés volt, és így 1990-ben Argentínával közel azonos területen természetkezelt dohányt. Kanada 1983 óta fokozatosan csökkentette területét, és ennek következtében 1990-ben 330 ezer ha alá süllyedt a termőterület. Az amerikai kontinens az elmúlt tíz évben 19,5%-kal csökkentette a dohányvetésterületét, és így 1990-ben már csak 816 ezer ha-on természetkezelt dohányt.

Az ausztráliai, óceániai kontinens dohányvetésterülete nem számottevő, és a világ összes dohányvetésterületének csak 0,16%-át teszi ki. Tíz évre visszamenően átlagosan 7–9 ezer ha-on természetkezelt dohányt, ami nem fedezi a kontinens szükségletét, ezért import útján az USA-ból és ázsiai országokból biztosítják a gyártáshoz szükséges mennyiséget.

Az ázsiai kontinensen 1990-ben 3210,6 ezer ha-on természetkezelt dohányt, amelyből Kínára 1810,0, Indiára 384,3, Törökországra 309,4 ezer ha esett. Kína és Törökország 1987. évtől kezdve erőteljesen növelte termőterületét, és 1990-ben mindkét ország az évtized legnagyobb vetésterületét érte el. A három legnagyobb ország dohányvetésterületének részesedése a kontinens vetésterületéből 78,0%, a világ dohányvetésterületéből pedig 50,6%-ot ért el. Az ázsiai országok részesedése a világ összes dohányvetésterületéből 64,9%, ami az előző évhez képest 1,3%-os növekedést mutat.

A dohánytermesztés alakulása a világ egyes kontinensein és országokban 1981–1990. időszakban

A világ különböző kontinensein és országokban (111 ország) 1990-ben 7051,9 ezer tonna dohányt természetkezelt, ami 20,7%-kal több, mint tíz évvel ezelőtt és 0,5%-kal kevesebb az előző évinél. A fent említett mennyiség 77,5%-át a világ 12 legnagyobb dohánytermesztő országában állították elő. Európa: Szovjetunió, Olaszország, Görögország. Amerika: USA, Brazília, Argentína. Ázsia: Kína, India, Törökország.

Az európai országokban 1990-ben 927,3 ezer tonna dohányt takarítottak be, ami 13%-kal kevesebb, min tíz évvel ezelőtt és 0,7%-kal több, mint a megelőző évben volt. Európában négy olyan ország van, amelyek 100 ezer tonna vagy annál több dohányt természetkezelt 1990-ben. Ezek sorrendben a következők: Szovjetunió, Olaszország, Görögország, Bulgária. A három első európai ország részesedése a kontinens dohányterméséből 59,6%, a világ dohányterméséből pedig 13,1% volt. Nagyobb dohánytermesztő országok még Bulgária, Lengyelország, Jugoszlávia, Spanyolország, Franciaország. A 18 európai dohánytermesztő ország közül a természetkezelt mennyiség alapján Magyarország a 11. helyen volt 1990-ben.

Az afrikai három legnagyobb ország részesedése a kontinens dohányterméséből 71,5%, a világ dohányterméséből pedig 3,9% volt. Afrikában 1990-ben 381,2 ezer tonna dohányt természetkezelt, 15,8%-kal többet, mint 1981-ben és 5,1%-kal többet, mint az előző évben. A fent említett három országon kívül jelentősebb dohánytermesztés folyik még Tanzániában, Nigériában és Marokkóban.

Az amerikai három legnagyobb ország részesedése a világ összes dohányterméséből 1990-ben 80,4%, a világ dohányterméséből pedig 17,2% volt. 7,2%-kal kevesebb, mint 1981-ben és 1,3%-kal több, mint a megelőző évben volt. Brazíliában az előző évhez viszonyítva termésnövekedést tapasztaltunk, míg az USA-ban a nyolcvanas évek közepén mutatkozó csökkenő tendencia megállt, és ismét egy növekedési periódus figyelhető meg.

A dohánytermesztés a leggyorsabban fejlődik Ázsiában. A fent említett ázsiai országok részesedése a kontinens dohányterméséből 81,2%, a világ dohányterméséből pedig 48,6% volt. A világ dohánytermésének több mint a fele Ázsiában terem. 1990-ben Ázsiában 4215 ezer tonna dohányt természetkezelt, ami 54%-kal több, mint tíz évvel korábban, és 2,4%-kal kevesebb, mint az előző évben volt. A kontinens, de a világ legnagyobb dohánytermesztő országa a Kínai Népköztársaság, ahol 1990-ben 2692,3 ezer tonna dohányt termelt. Indián és Törökországon kívül igen jelentős dohánytermesztő államok még Indonézia, Fülöp-szigetek, Japán, Dél-Korea, Pakisztán, Burma.

Az európai volt szocialista országokban 1990-ben 289,4 ezer ha-on 453,89 ezer tonna dohányt természetkezelt, ami 23,4%-kal kevesebb, mint 1980-ban volt. A bázisévhez viszonyítva az átlaghozam 9,2%-kal javult, mert a ha-onkénti termés az 1980. évi 1436 kg/ha-ról 1990-ben 1568 kg/ha-ra javult. A nagyobb átlaghozam azonban nem tudta pótolni a területcsökkenésből eredő termés kiesést. A volt szocialista országokban természetkezelt dohány 1990-ben a kontinens összes dohánytermésének 48,9%-át, a világ dohánytermésének pedig 6,4%-át jelentette. A vizsgált időszakban a dohánytermés mennyisége igen kis mértékben Csehszlovákiában és Romániában növekedett, míg a többi államban számottevően csökkent.

A Közös Piac országainak részesedése Európa dohányterméséből 1980-hoz viszonyítva növekedett, míg a világ dohányterméséből való részesedés kevesebb lett. A bázisévhez viszonyítva növekedett a dohánytermés Olaszországban, Spanyolországban, a többieknél csökkent a termésmennyiség. A nyolc közös piaci ország részesedése Európa dohányterméséből 44,2%-os és a világból pedig 1990-ben 5,8%-os volt. A Közös Piac 1990-ben a bázisévhez képest 1,3%-kal növelte a dohánytermést.

Fehér Sándor

A dolgozói üzletrésről

A munkahelyeken az utóbbi időben már nagyon felgyorsult a dolgozói üzletrész belső működtetésével kapcsolatos szabályzat megtárgyalása, és időközben megtörtént annak a személynek a kijelölése is, akit az osztatlan tulajdonban levő dolgozói üzletrész átvételére, illetve képviselésére feljogosítottunk. A választások eredményeként ez *Purget József* műszaki osztályvezető-helyettes lett, aki már hivatalosan az Állami Vagyonügynökség átruházó nyilatkozatát aláírva átvette a dolgozói üzletrészt, amely 190 110 000 Ft-ot jelent abszolút összegben, és a társaság törzstőkéjében 14,7827% tulajdoni hányadot testesít meg.

A közeljövő legfontosabb feladata az lesz, hogy egyrészt a dolgozói üzletrész belső szabályzatát a tulajdonosok elfogadják. Pontos megállapításra kerüljön, kik lesznek név szerint ennek az üzletrésznek a tulajdonosai, illetve tulajdoni hányaduk milyen forintösszeget, illetve tulajdoni hányad-részt fog jelenteni.

Azt gondolom, ez mindannyiunk számára jó hír, tehát úgy tekinthetjük majd magunkat, hogy 1992. március 6-tól mi is tulajdonosai vagyunk a B. A. T.-Pécsi Dohánygyár Kft.-nek.

S. E.

Tisztelt Olvasók, Kedves Barátaim!
A Pécsi Dohánygyár című üzemi lap 19 évvel ezelőtt indult. Az üzemi lap szerkesztő bizottságának munkájában a megalakulástól mint szerkesztő bizottsági tag vettem részt, majd — miként azt Önök is tudják — az első felelős szerkesztő vállalattól történő távozását követően én láttam el a felelős szerkesztő tevékenységet. E hosszú időszak alatt úgy gondolom, voltak jobban és kevésbé jól sikerült számok, mindenesetre a szerkesztő bizottság törekvése az volt, hogy a lehetőség szerint legalább a gyár mindennapjainak krónikása legyen. Remélem, a jövőben mind a lap külső megjelenésében, mind tartalmában kedvező irányú változások következnek be. Ezeket azonban a magam részéről a jövőben már csak mint a lap olvasója fogom figyelemmel kíséreni, minthogy felelős szerkesztői megbízatásomról 1992. április 1-jétől lemondtam.

Ezúton is szeretném megköszönni az olvasók lap iránt tanúsított figyelmét! Külön köszönetet szeretnék mondani a szerkesztő bizottság tagjainak, akik mindig áldozatos munkát végeztek azért, hogy a lapot tartalommal tölthessük meg, és külön is köszönetet mondok dr. Mészáros Attilának, aki az újság összeállításának szakmai részét hosszú idők óta mint kiváló partner végezte el.

A leendő felelős szerkesztőnek és a szerkesztő bizottságnak a továbbiakban jó munkát és további sikereket kívánok!

Dr. Simonné dr. Bernáth Erika
felelős szerkesztő

Gyöngykeserű

A tavasz úgy lépett a hegyre mint vigyázó óriás kedve törpéire a ták közt még morc titkok bolyongnak a föld mélyén még édesen szuszogva bogarak fordulnak másik oldalukra a gyökerek között morogva ott pislog a tél alattomosan még huncut havat remél a lelkemben ott tépett gombolyag van szálaít kötözve tűnődök magamban mit és mennyit ér hogy negyvenkét éve világra jöttem ráncosan remegve mire jutottam s meddig még a fény mennyi még a szép és mennyi a remény hogy elgázodván végre dolgaimban rendet teremtsünk e szépséges vadonban hol tigris és bárány nem más mint lélek bizonyítva együtt véletlen hogy élek megszülettem önként azzal a tudattal hogy növekedve sírva boldogan nevetve a rámszabott időt Harpagonként mérve tisztázom a lényegét gyarló önmagammal higgyem hogy az élet nem önző késéret arra születtem hogy szerettessek és szeressék hogy e vajúdd tavaszban elmerüljek egy szép gondolatban

ó Istenem édes Istenem de szép is lenne ha a gyöngykeserű tavaszon gyermekem születne mit mondanék akkor először neki hogy a világot jobb ha meg se ismeri hogy a fény mely rubinként feljéle árad egy átkos mozdulattal sötétségé válhat hogy a tett mit tapsolva elismemünk kéne hogy furdózik szájkaként mások szemébe hogy a jobbító szándék itt nem erős akarát hanem szerintük csak gyenge fuvalat nem mindent felkavaró elsöprő vihar hanem egy elvetélt korcs szándékot takar hogy ebben az agyonénekelte csillagos hazában szabadon töprenghet végre egymagában hogy amikor verset írok bámulva egy felhőt ne azt a címet írjam — levegőt...

... hanem azt mondhasam kis kezét vigyázza homlokához mérve hogy hidd el megérte hogy az élet villámlo vitéz fakarddal vértazve és hóvirágot áruló töpörödött anyóka csak azt szeretném ha úgy nőne fel felnőve

a szépre

hogy amit ír és mond mindenki megérte ne mondják az á-t bé-nek helyette és amikor kézenfogva befordulunk a sarkon cinkos mosollyal arcon csókoljon és megkérdezze ez miért bogár is miért nincs fordítva miért nincs a virágnak hat lába mitől kék a kék és miért nem piros miért nem szabad soha mi tilos kik és miért szabták meg a mércét hogy gondoljam végül a világ egészét...

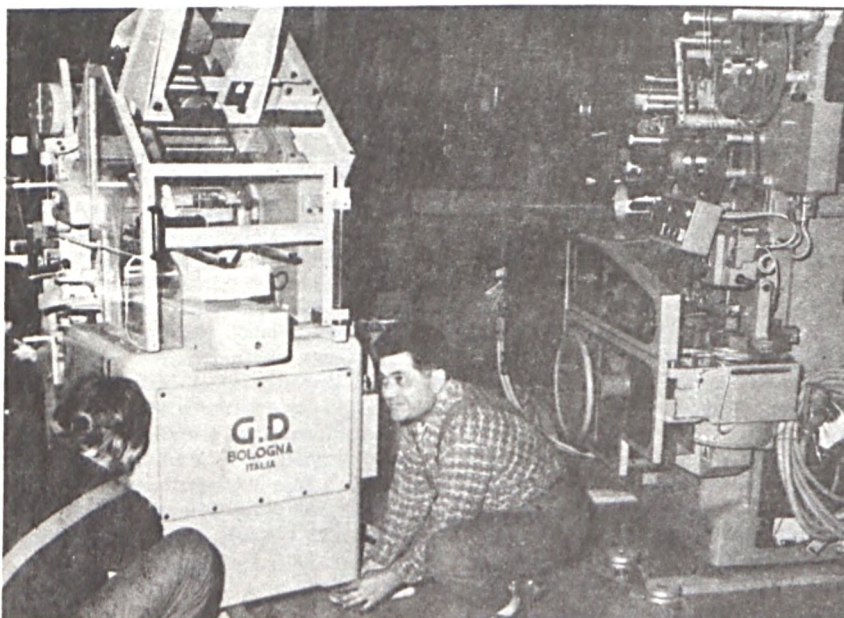
... ha ezen a gyöngykeserű tavaszon gyermekem születne

mikor már csillogni kezdene szépséges értelmé ölembé ütelném és fülébe súgnám érted van az élet és nem megfordítva kérdezz a sötétre és nevsz a napra egyenes derékkal ne menj sántikálva tiszteld a jót de teremts még jobbakat köszönni a jövőnek értelmézd a múltat próbálj meg rendezni mindent mi kusza hisz meztláb lépünk mind a köves útra...

... a tavasz úgy lépett a hegyre mint vigyázó óriás kedves törpéire lassan ébred az élet mert ébrednie kell míg suttogó szavakra kiáltás felol.

Horváth István

Új berendezések

Megérkeztek az első csomagológépek, a tmk végzi a berendezések helyére emelését

BÉRLET A DOLGOZÓKNAK

Fitness klub

Januárban megjelent újság-cikkben olvashattuk, hogy a dohánygyári dolgozók részére vásároltak 3 db bérletet a város egyik jól felszerelt és jól működő „fitness klubjába”. Óriási érdeklődést váltott ki ez a hír, olyannyira, hogy a munkaügyi osztályon levő bérletek rövid időn belül „gazdára” találtak. Mint megtudtam, olyan feltételekkel adták ki az állandó belépőket, hogy naponta-két naponta azt vissza kell vinni, így elérhető lesz, hogy minden érdeklődő hozzájusson.

Bejelentvén abbéli igényemet, hogy szeretnék egyszer elmenni — hisz télen az embernek fokozott szüksége van arra, hogy megmozgassa a sok üléstől, kevés mozgástól elgömböcsödött tagjait —, rövid várakozás után hozzájutottam egy belépőhöz.

Gyerekeimtől kölcsönkért sportruházatot összecsomagoltam és elmentem egy „edzésre”. Belépvén a terembe gyors körbepillantás után felmértem, hogy itt ma este különleges élményben lehet részem. Ugyanis a különböző testépítő, testmozgató gépek nagy részén az „erősebb nem” képviselői végezték az edző gyakorlatot. Azt is láttam, hogy sikerélményben aligha lesz részem, hisz ezt a többkilós súlyokkal megterhelt gépeket nem tudom, sikerül-e egyáltalán nyugalmi helyzetéből kimozdítani. De ha már egyszer eljutottam e klubba, úgy gondoltam, ki kell próbálni az erőnlétemet. A házigazda hölgy, látván tanácsalanságomat megsajnálta, és hozzám lépett, megkérdezte:

— „Segíthetek” valamiben?

Fellelegeztem, hogyan segíthetne, hisz még közletről sem láttam ilyen testépítő berendezéseket, azt meg végképp nem tudtam, hogy lehet

működésbe hozni. Feltette a váratlan kérdést: rendszeresen fogok-e járni vagy alkalmoszerűen, mert ennek megfelelően fogja összeállítani a gyakorlatot. Hát hogy tudhatam erre válaszolni, hiszen fogalmam sem volt arról, hogy fogom megmozdítani a több kg súllyal megterhelt eszközt, amit egy kisportolt, megizmosodott fiatalember könnyedén nozgat. Sorra végignéztük a különböző izomcsoportok erősítésére szolgáló berendezések egyiknek-másiknak a működését bemutatta kísérőm. Az mindjárt az elején kiderült, hogy ezeknek nagy része nem nőknek való edzésgyakorlat. Egy kicsit megnyugtató volt, amikor észrevettem, hogy a női nemet is képviseli néhány fiatal hölgy. Hozzájuk csatlakoztam és figyeltem, hogyan kell működtetni egy-egy berendezést. Nagy élmény volt, amikor sikerült kimozdítani nyugalmi állapotából az erős rugókkal ellátott izomlazító-izmosító gépre felszerelt súlyokat. Rövid idő alatt el is lehet fáradni annak, aki nincs edzésben. Élményeim akadtak bőven, különösen a hozzá nem értésre tett megjegyzésekből.

Összbenyomásom női szemmel a fenti klubról?

Leginkább zavaró, hogy sok a férfi és alig akad egy-két nő, és ők is sportszerűen végzik az edzéseket és nem kedvtelésből.

Úgy gondolom, hogy dolgozó nőknek, akik már túl vannak 25 életévükön, inkább megfelelne a „valódi fitness klub”, ahol sokkal egyszerűbb gépek vannak, melyekkel még 30 éven túl is lehet formálni az alakot.

De mindezek mellett merem javasolni mindenkinek, hogy legalább egyszer próbálja ki, vegye igénybe a vállalat adta lehetőséget és látogasson el a „Budi building”-nak nevezhető klubba.

M. T. J.

Gallérok

A gallérok szép kidolgozása fontos, mert a szép gallér díszíti a modellt, ha azonban nem sikerül, sokat ronthat rajta. Néhány alapszabály! A gallért minden esetben közbélléssel lássuk el, még akkor is, ha vastagabb anyagból készül. A bélésanyagot felhasználás előtt megfelelően elő kell készíteni, felgőzölni vagy leforrázni, hogy tisztázáskor vagy mosáskor össze ne menjen. A gallér bősége pontosan egyezzen a ruha nyakkivágásával. Minden gallér akkor fekszik ki szépen a ruhán, ha az alsógallér egy gondolattal keskenyebb a felsőnél. A szép gallért úgy helyezzük a ruhára, hogy a gallér közepét a hát nyakkivágásának közepére, a két végét pedig az eleje középvonalához gombostűzzük és a hát közepénél kezdjük fércelni.

Kifekvő bubigallér

A gyermekek ruháin — blúzokon, kabátokon — talán ez a leggyakrabban előforduló gallérforma. Úgy szép, ha kissé eláll a nyaktól, ezért — mint a modellrajz mutatja — körös-körül elveszünk egy kicsit a nyakkörből és a gallér szabásmintáját az így kapott nyakkivágáshoz készítjük el. A gallér szerkesztéséhez az eleje és a háta fél nyakkör méretét használjuk fel. Az eleje és a háta vállvonalát úgy helyezzük egymásra, hogy a nyakkör felől összeérjen, a váll felőli részeket pedig 2 cm-rel egymásra toljuk. Ragasztószalaggal rögzítjük, a rajz szerint berajzoljuk a gallérformát és állászó selyempapírra lemásoljuk azt. Ezt a szabásmintát úgy helyezzük el az anyagon, hogy hátul közepén szálegyenes legyen. Az alsó és felső gallért színével egymásra fektetjük, ráhelyezzük a közbélélést, összeférceljük — keskenyen, közel a széléhez —, összegépeljük és kifordítjuk. Ismét gondos körülfércelés, majd vasalás következik, és csak ezután varrjuk fel a ruhára vagy blúzra. A gallér felvarrása többféle módon történhet. Az itt bemutatott egyszerű kidolgozás az eleje borítással és ferde (srég) pántal történik (4/a, b ábra).

Ingblúzgallér

A valódi ingblúzgallér két részből áll: a gallérból és a talppántból, egybe is szabható. Az alsó és felső gallért egybeszabva színével befelé és a közbéléléssel összeférceljük, összegépeljük. Mielőtt kifordítanánk, lecsipkedjük a sarkokat és utána körülférceljük a kitűzés helyét. A tűzés egy vagy több sor lehet, készülhet azonos vagy elütő színű cémával. A klasszikus ingblúz gallérját, mandzsettáját a szélétől 0,5 cm-rel tűzzük meg nagyon figyelmesen.

Folytatás a 7. oldalon

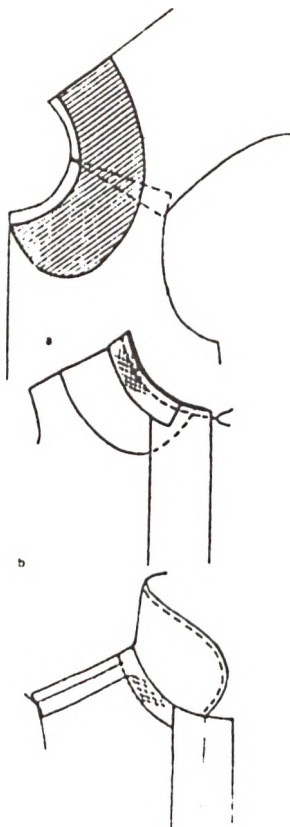
Farsang

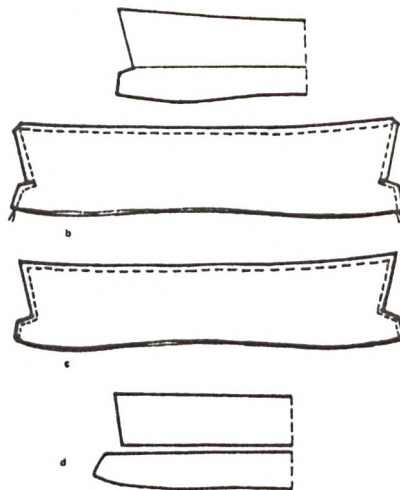
Farsangi bált tartottak február 28-án az óvodában. Ha a képet nézzük, a jó hangulatot illetően nem lehet kétségünk.

44. a ábra

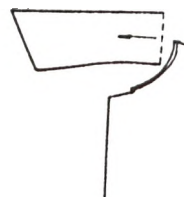
45/a ábra

45/b ábra

46/a ábra

46/b ábra

46/c ábra

44/a, b ábra

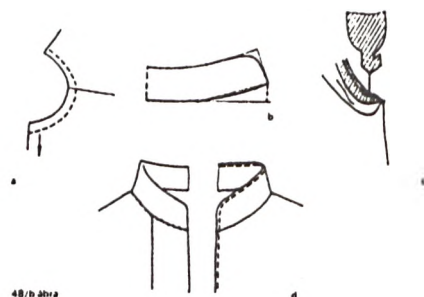
45/a, b, 46/a, b, c ábra

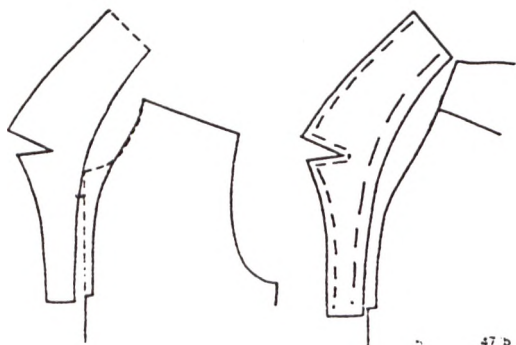
47/a ábra

48/a ábra

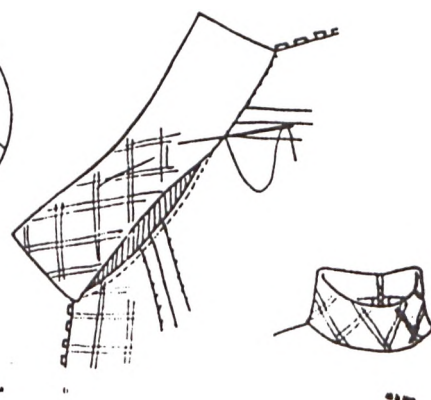
48/b ábra

47/b ábra

49/a ábra

49/b ábra

47/a, b ábra

48/a, b, 49/a, b ábra

Ha a két részből álló gallért választjuk, a felső gallért ugyanúgy készítjük el, ahogy az egybeszabottat, utána összevarrjuk az alsó nyakpánttal. A blúzra mindkét változatot úgy varrjuk fel, hogy a bélelt szélét varrjuk fel a nyakkivágásra, és a felső pántot a színoldalán behajtva körülgépeljük. A kisgyermek ingblúzán — ingén — az egy darabból szabott hegyes vagy kerek, kicsit kifekvő gallér a célszerű. Az ilyen gallért ugyanúgy varrjuk, mint a bubigallért, szélét egy- vagy kétsonosan letűzzük (45/a, b ábra).

Kihajtott ingblúzgallér

Gyakran alkalmazzuk ingruháknál, könnyű rövid ujjú blúzoknál a kihajtott gallért. Egy igen egyszerű elkészítési módot mutatunk be hozzá. Először az eleje borítást varrjuk fel úgy, hogy az eleje középnél a kihajtott részen 3–4 cm-t begépelünk (hogy egyforma legyen, a csücsztől befelé számoljuk meg az öltéseket). Utána a géptűzés végénél ollóval becsúpjuk és kifordítjuk (a sarkot úgy mint a gallérok-nál le kell csújni), a sarkok kialakítása után végigférceljük az elejét. A gallért a már ismert módon elkészítjük — tehát vékony vászonnal béleljük, akárcsak az eleje részt — és felvarrás előtt ki is vasalhatjuk. A kész gallért felső lapjával befelé fordítva a nyakkivágás elejéhez gombostűzzük mindig úgy, hogy a gallér közepe és a megjelölt hátközépvonal találkozzék. Ráfércelés és gépelés után a gallér alsó szélét visszahajtvá levarrjuk úgy, hogy a gépvarrás takarva legyen, a színoldalon tűzzük le (46/a, b, c ábra).

Kihajtott gallér gombolópánttal

A beállított eleje — mint a szabásminta mutatja — a gallérral egybeszabott. Az ilyen csukást többnyire nagyobb lányok ruháin alkalmazzuk. Megvarrása sorrendben a következő:

Készre varrjuk a gallért a közbéléssel, lecsúpjuk a sarkokat, és a gallérszögben is óvatosan becsúpjuk. Kifordítjuk, és hogy a varrás az élben legyen, gondosan körbeférceljük, majd levasaljuk. Ezután a háta és a gallérfeleztőt egyeztetve, és az elejnyílásban az alsó és felső pántot egymásra helyezve, beállítjuk a kivágásba. Bevarrás előtt próbáljuk fel, és ha jónak találjuk, gépeljük körül. Legvégül az alsó nyílást fejazzuk be, géppel keresztbe levarrjuk és eltisztázzuk. Ha mélyebb a kivágás, készítsünk gomblyukat vagy patenttal zárjuk (47/a, b ábra).

Állógallér

Az állónyak vagy pántnyak szigorúan a nyakkivágáshoz alkalmazkodik, mivel keskeny pántról van szó, bélésnek vékony anyagot használunk, de ezt akár el is hagyhatjuk. A levasalt kész pántot a nyakkivágásra férceljük úgy, hogy a külső réteget varrjuk hozzá géppel, a belsőt pedig apró öltésekkel varrjuk le. A nyakkörből is elveszünk, mégpedig: hátközépen 1 cm-

t, vállvonalon 2 cm-t. A mélyítés a normál nyakkörre vonatkozik. (Ha a könyvben találkoznak álló nyakú modellel, ott a szabásminta jó, nem kell az itt felsorolt mélyítéseket elvégezni.) Az állógallér kissé szabott, de divatos mostanában a masnira kötött blúz vagy nyáriruha. Ezt teljesen egyenes pántból készíthetjük úgy, hogy a megkötős részt előre összegepeljük és kifordítjuk. A nyakkivágás elején a nyakpántot nem varrjuk végig. A fent említett mélyítéseket itt is el kell végezni (48/a, b ábra).

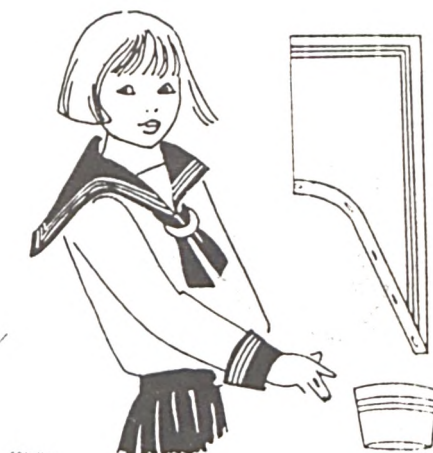
Kámzsagallér (garbó)

50/a, b ábra

Ezt a gallért kétszer olyan szélesre szabjuk, mint amilyen a gallér szélessége lesz. Ferde szálirányban szabjuk, bélést nem teszünk közé. A gallér itt is a nyakkivágáshoz alkalmazkodik. Hogy ne legyen túl szoros, 1–1,5 cm-t körös-körül vegyünk le a nyakkörből, így a gallér nem simul teljesen a nyakra, hanem kényelmesen viselhető. Az ilyen zárt nyakú ruhák hátul húzózárral csukódnak. A gallér két végét összevarrjuk, majd színére fordítjuk és végeit levasaljuk. Ezt követően a gallér külső rétegét hozzávarrjuk a nyakkivágáshoz, belső felét pedig a varrásra szegjük. Ha vastagabb kelmével dolgozunk, vékony ferde (srég) pánttal is felvarrhatjuk úgy, mint a bubigallért. Ha a garbót vékony trikóselyemből varrjuk, a visszahajtott nyakrész lazán a nyakhoz simul. Nem ferde szálirányban szabjuk, hanem keresztben, hogy a nyúlás még jobban biztosítva legyen. A végét összevarrjuk, és színével kifelé, félbehajtvá férceljük a nyakkörre. A felvarráshoz apró öltések szükségesek, hogy a le- és a felvevésnél a szál meg ne pattanjon, ennek érdekében alaposan meg is nyújtjuk varrás közben mindhárom réteget. Végül egyenletesen levágjuk, és cikcakkal eltisztázzuk a nyakkört (49/a, b ábra).

Matrózgallér

Gyermekeknek, de főként középiskolás lányoknak örök divat a matrózgallér. A mellékelt szerkesztési rajzból kiderül — mint minden gallért —, ezt is az eleje-háta szabásmintából kell megszerkeszteni.

50/a ábra

Vágjunk le egy negyed ív csomagolópapírt. Az eleje és a háta szabásmintát a nyakcsúcs felől illesztjük össze, majd ragasztóval rögzítjük, hogy el ne csússzon. Ezután a váll szélét a karöltő felől 2 centiméternyit összehajlítva kell rögzíteni, úgy ahogy a rajzon látható. Így másoljuk le a csomagolópapírra a nyak és váll körüli körvonalakat. Az eleje nyakkör felező pontjától lefelé mérünk — a gyermek magasságától függően — 13–15 cm-t. A szerkesztési rajz 8 évesnek készült, méretei a következők: eleje közepén nyakmélyítés: 13 cm, hátközépen: 16 cm, gallér szélessége: 28 cm, gallér hossza: adott.

Tehát az eleje közepén 13 cm-t, a háta középvonalán 16 cm-t mérünk le, a gallér szélessége 28 cm, ennek felét a hátközépvonalra merőlegesen mérjük, és összekötjük az eleje mélyítési pontjával. A gallért egy darabból szabjuk ki és azonos színű vékony béléssel stírcelve dolgozzuk el a széleit. Ezután levasaljuk, és 2–3 mm távolságra 4–5 sor fehér zsinórt varrunk rá. A nyakkivágást ferde (srég) pánttal dolgozzuk el, kb. 1,5 cm szélesen, gomblyukakat varrunk rá, hogy a fehér blúzra le-, illetve felgombolható legyen. Hozzá tartozik a mandzsetta, ezt az ujjá bőségéhez szabjuk. Ha rövid ujjú, szálegyenes pántból készül, a hosszú ujjhoz egy kissé tölcselesen kell szabni. Ugyanúgy és felgombolhatóan készítjük el, mint a gallért (50/a, b ábra).

Hordós Ágnes

SPORT

Női labdarúgás

A labda gömbölyű

Az alapozásnak vége a női labdarúgó-csapatunknál. Példáson dolgozott mindenki, és a mindennapos edzések ellenére csak a betegség tudott eltántorítani egyeseket az edzéslátogatottságtól, az ismert influenzajárvány miatt.

A bajnokság előtt általában minden szép, és a tervek napfényesek, de a labda gömbölyű. Az ellenfelek is nagyon készenlők. A csapatunk gerince kialakult. Ami negatívum, Ferencz Éva betegsége miatt nem tudjuk, számíthatunk-e rá, míg a másik góllövőnk, Arnold, egy edzőmérkőzésen megsérült, a szülés után edzésbe állt Katona csak a 3. fordulótól tud a csapat rendelkezésére állni. Az új igazolások (Fragó, Bajor) reméljük, beilleszkednek a csapatba. Sajnos munkahelyük még nincs, így kérdéses, hogy tudnak-e maradni. Az elszántságuk nagy, mivel már végleg Pécsre költöztek. A csapat — úgy látszik, örök problémája — a kapusposzt, ahol egyetlen biztató, hogy Bankné vezetésével Gradwohl Krisztina sokat fejlődött. Az oly sikeres 91-es svájci nemzetközi tornára csapatunkat idén is meghívta Lugano polgármestere. Reméljük, hogy idén is szép közönségsikert aratunk és szép kupákkal térünk haza. E tornán 16 ország 1-1 csapata vesz részt. A tornát oly világcégek szponzorálják, mint pl. a Shell, Fiat, Alfa Romeo Gemini mellett a svájci Nemzeti Bank, az SBS.

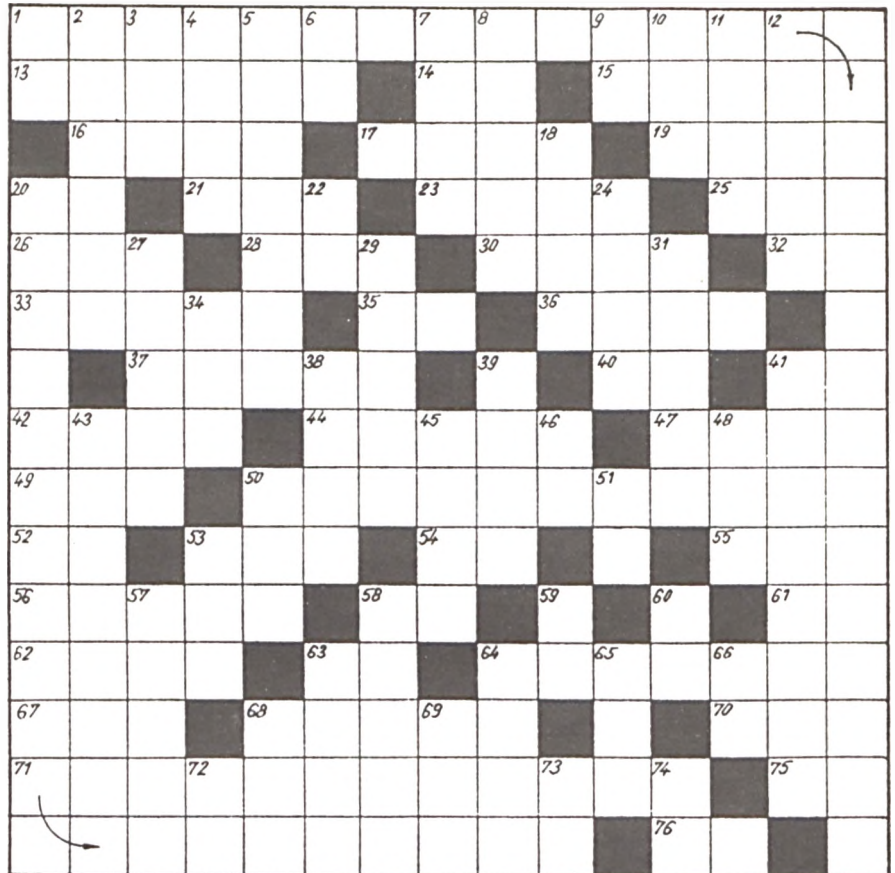
A hazai első fordulót a Femina ellen játsszuk Budapesten, ahol a cél a tisztes helytállás lehet csak, az erőviszonyok ismeretében. Az utána levő két fordulóban, Debrecenben és Pécsen a Szolnok ellen a cél 2-2 pont megszerzése, ami ha sikerül, akkor az áhított 6. helyre ugorhatnánk a tabellán. A pechünk, hogy Gyula visszalépése miatt 2 pontot töröltek eredményeinkből, így 4 pontot kell ledolgozni, hogy a 8. helyről a 6. helyre kerüljünk.

A lányoknál nagy az elszántság, s reméljük, végig az lesz egész évben. A kezdő 11 a következő szűkebb keretből kerül ki: Gradwohl, Katona, Rippel, Polgár, Petrohán, Dömös, Bajor, Fragó, Sztár, Petrik, Hergert, Benki, Arnold, Rácz, Ferencz, Erdei, Előd, Böröcz, Fuchs.

Hunyadi Tibor

Keresztrejtvény

VÍZSZINTES: 1. A megfejtés első része (zárt betűk: N. G. L. E. I.). 13. Átereszt. 14. Határ-rag. 15. Idegen kirándulás. 16. MA. 17. Feljebb hoz. 19. Majdnem. 23. Pécsi Kereskedőház (ford.). 25. A. Ö. M. 26. Hálnak mondják. 28. Körülbelül (lat. röv.). 30. Nem fiatal. 32. Gépkocsi. 33. Verőér. 35. Kettős betű. 36. Szolgáló. 37. Egoista. 40. Néma agár! 41. Egymást követő betűk. 42. Női név. 44. Filmstár. 47. Ázsiai tó. 49. Táviratban rá. 50. A megfejtés befejező része. 52. Ellenérték. 53. Felsőfok jele. 54. Kétes! 55. Smaragd része. 56. Fenyővirág. 58. Motormárka. 61. Európai nép. 62. Kapott érték. 6. Helyhatározórag. 64. E nélkül étlap szerint! 67. Osztrák folyó. 68. Cseh hegy. 70. Enyém olaszul. 71. Erőszakos. 75. Repülőgéptípus. 76. Fizikai fogalom.

FÜGGŐLEGES: 1. Névelő. 2. Sütemény. 3. Német egyes. 4. Fordítva beismer. 5. Mén jelzője. 6. Csepprész. 7. Sík felületű. 8. Forró. 9. Latin és. 10. D. O. E. 11. Kirándulás. 12. Mítikus lény. 18. Látszik rajta. 20. A megfejtés második része (zárt betűk: B. O.). 22. 99. 24. Teng-Hsziao-... 27. Idegen női név. 29. Fazekas használja. 31. Tápcsatorna része. 34. Trombitahang. 38. Idegen férfinév. 39. Pest megyei község. 45. Sportszövetség. 46. Olasz folyó (ford.). 48. Hézag. 50. Sportruha. 51. Úrsztár. 53. Bibliai alak. 57. Papírpénz. 58. Indián istenalak. 59. Rangjelző. 60. Egymást követő betűk. 63. Mérték. 64. Fakalitka hangzó. 69. Rövidített fém. 66. Annyi mint! 68. Fordított szám. 69. R. R. N. 72. A szélén tesz! 73. Azonosak. 74. Idegen kettősbetű.

Beküldendő: a vízszintes 1., 50. és a függőleges 20. sorok megfejtése.

Előző számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése: „A szeretet és a béke akkor igaz, ha sohasem kell kimondani.”

A keresztrejtvényt Takáts László készítette.